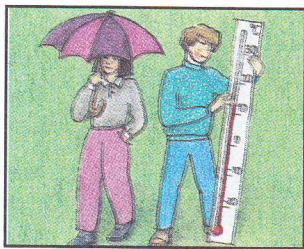
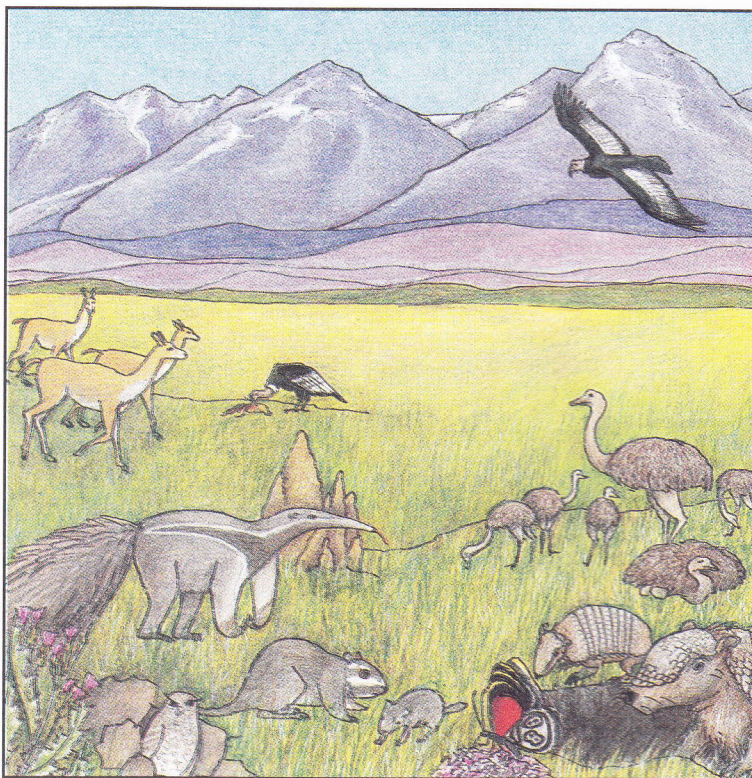

V stepiach málo prší. Letá sú suché a teplé, zimy studené.

Veľké rieky, ktoré tečú cez stepi, pramenia v susedných vlhších územiach.

Stepi

Podnebie

Stepi sú krajiny s trávnatým porastom, ktoré vznikli v mier-
nom podnebí. Nachádzajú sa najmä vo vnútrozemí pevnín.
Ich názov pochádza z Európy a Ázie. V Severnej Amerike
sa nazývajú **prérie** a v Južnej Amerike **pampy**.

Stepi vznikli v oblastiach s miernym podnebím, kde málo
prší. Nedostatok zrážok neumožňuje rast stromov, preto sú
tieto krajiny bez lesov.

Lesom nepokryté územia sa cez deň ohrejú a v noci rýchlo
vychladnú. Majú veľmi teplé, suché letá a pomerne studené
zimy. Na miestach, kde je ešte menej zrážok, prechádzajú
stepi do polopúští. Tam, kde zrážok pribúda, vznikli les-
stepi s roztrúsene rastúcimi stromami a krovinatými porast-
mi.

Vodstvo

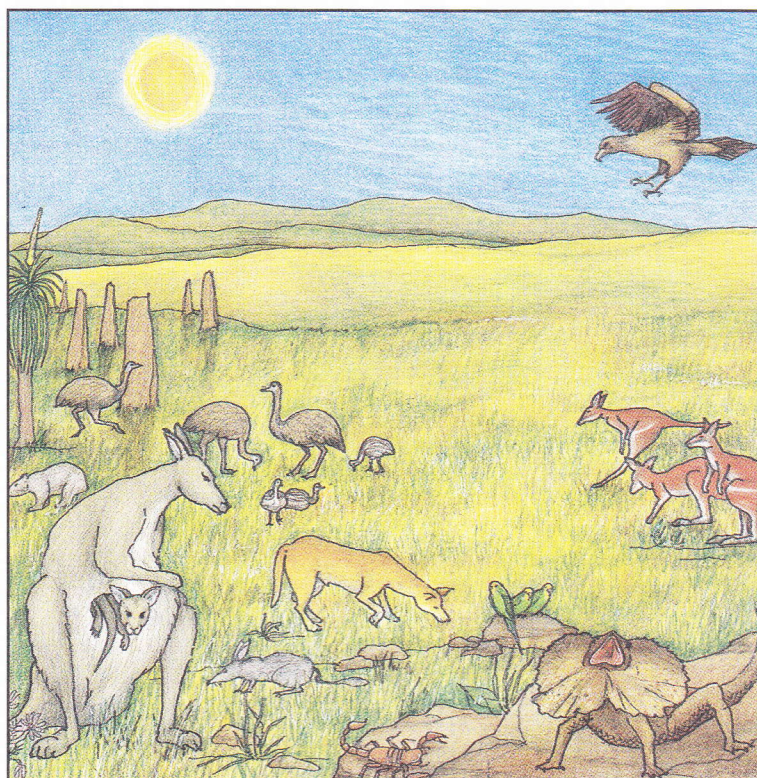
V stepiach nevzniká veľa riek, pretože tam málo prší. Väčšie
riecky (Dneper a Volga v Európe) pritekajú obyčajne zo su-
sedných území.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Stepi sa vyznačujú veľkým bohatstvom bylín, najmä tráv
(kavyle, kostravy). Rastliny majú pre svoj rast najlepšie pod-

109. Na amerických prériách sa v minulosti pásli početné stáda bizónov.

Trávnaté stepi Austrálie obývajú prevažne bylinožravé kengury, myši, pštrosy, jarabice a bažanty.

V týchto oblastiach sú veľmi úrodné černoze.

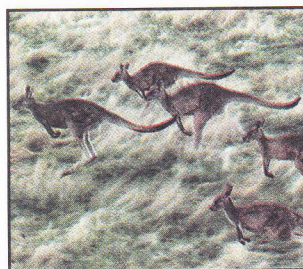
mienky na jar a začiatkom leta, keď je dostatok vlhky z topiaceho sa snehu aj z dažďa. Slnko v tomto čase ešte tak silno nevysušuje zemský povrch.

Na jar zakvitá stepná krajina pestrofarebnými kvetmi bylín. Na rozsiahlych stepiach žijú najmä zvieratá, ktoré sa živia rastlinnou potravou. Pôvodné živočíchy stepí boli divé kone, zajace, myši, jarabice, bažanty a iné zvieratá. Na rôznych svetadieloch žijú rozliční typickí zástupcovia stepných živočíchov. Napríklad v Austrálii sú to pštrosovi podobný emu a kengura, v Amerike skunk a bizón, v Ázii sajga stepná.

Pôdy

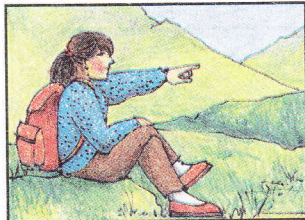
V stepiach vznikli úrodné černoze a gaštanové pôdy. Obsahujú veľa humusu, ktorý vzniká odumieraním rastlín.

1. Ako sa nazývajú stepi na jednotlivých kontinentoch?
2. V akých podnebných podmienkach vznikli stepi?
3. Vymenujte stepné živočíchy, ktoré ste už videli vo voľnej prírode alebo zoo.

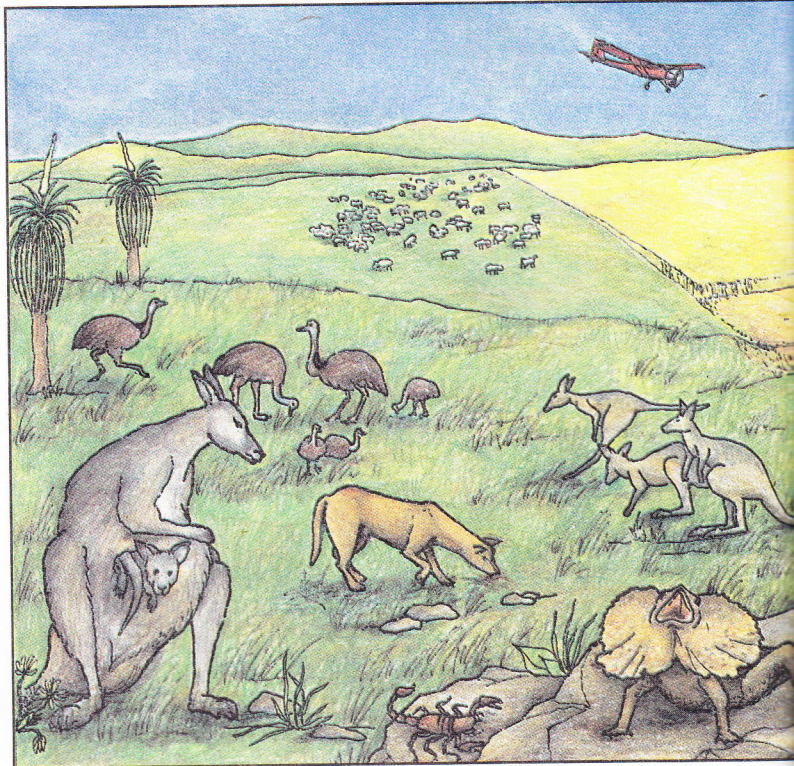
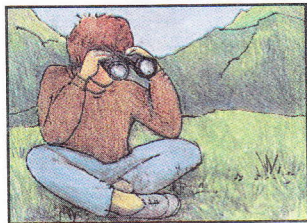

110. Typickými zástupcami austrálskych stepí sú kengury.

Úroda pšenice je dobrá – predajú z nej aj do Európy.

Do vzdialených končín Austrálie lieta lietadlom aj lekár za pacientom.

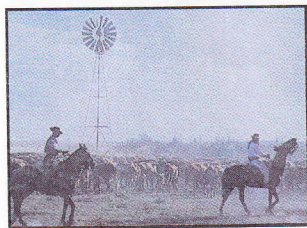
Človek a stepi

V stepiach je mierne podnebie a úrodná pôda. Oddávna preto priťahovali záujem človeka. Ľudia tam lovili zver, pásli dobytok, pestovali poľnohospodárske plodiny a neskôr vystavali farmy, sídla, cesty a železnice.

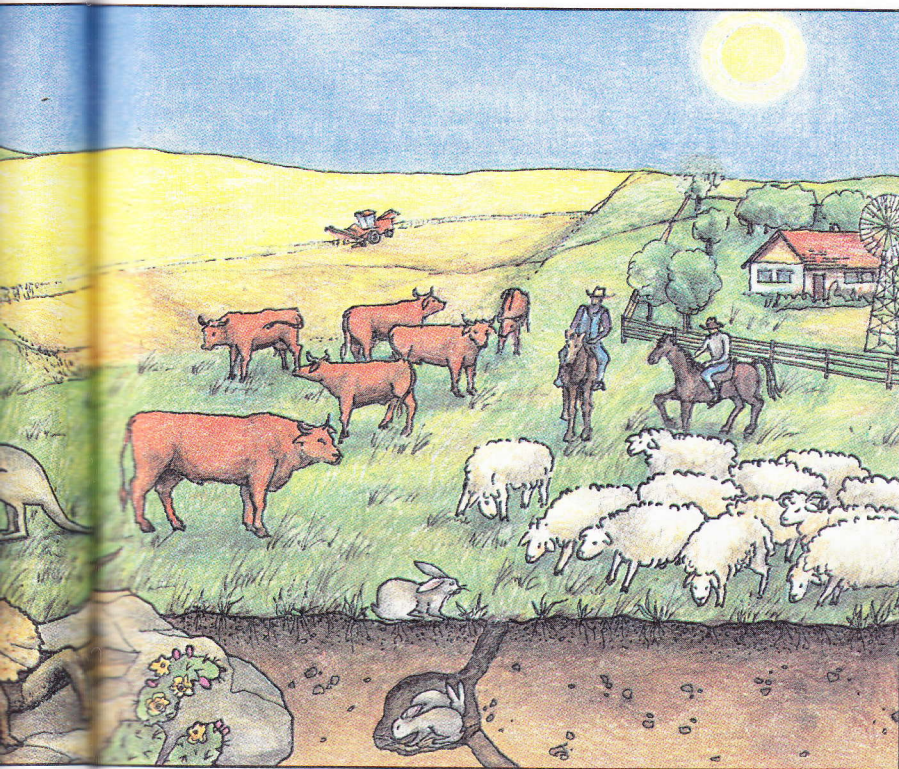
Hospodárenie človeka

Najstaršou činnosťou človeka v stepných oblastiach bol **lov zveri**. Lovci žili kočovným životom. Pri hľadaní nových lovisk sa presúvali za zvieratami. Nestavali si trvalé obydlia, ale bývali v stanoch. Typickým príkladom lovcov boli **severoamerickí Indiáni**, ktorí žili na prériách. Poľovali na bizóny a inú zver. Bývali v indiánskych stanoch – vigvamochoch. Okrem lovu sa ľudia v stepiach naučili pásť zvieratá. **Pastieri** žili a v niektorých oblastiach dodnes žijú kočovným životom. Keď stádo spáslo trávu, presunuli sa do iných častí stepí, kde si znova postavili svoje stany. V 18. a v 19. storočí sa rozvinul veľký chov dobytky a oviec na severoamerických prériách, juhoamerických pampách a na stepiach Austrálie a Nového Zélandu.

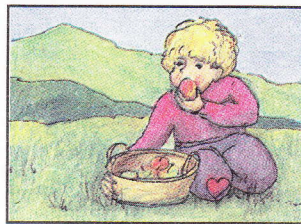
Popri pastierstve začal človek v stepiach pestovať **poľnohospodárske plodiny**. Pšenicu pestovali ľudia už pred 7 000 rok-

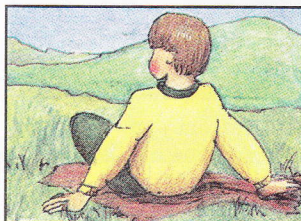
Na stepiach Južnej Ameriky (pampách) sa chová mnoho koní a hovädzieho dobytky.

Praženú kukuricu zapijem
chutným mliekom a zajem
syrom.

Kým spočítam všetky oveč-
ky, zaspím.

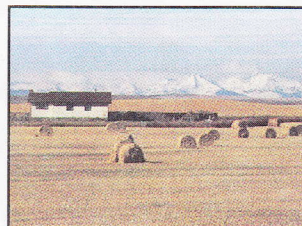
mi. V súčasnosti sú rozsiahle plochy obilných polí na stepiach Európy a Ázie (od Maďarska cez Ukrajinu, Rusko až po Mongolsko a severnú Čínu). Obilné polia sú aj v Severnej Amerike a Austrálii. Okrem obilia je v stepných oblastiach rozšírené aj pestovanie **kukurice, slnečnice, sóje, fazule** a iných plodín.

Pestovaním poľnohospodárskych plodín človek veľmi zmenil prírodnú krajinu stepí. Niektoré zvieratá vyhubil, alebo veľmi znížil ich počet. Odstránením pôvodnej trávinatej pokrývky uľahčil človek odnos pôdy a tvorbu výmoľov.

Osídlenie a život v stepiach

V niektorých stepiach, napríklad v Mongolsku, dodnes pretrváva **tradičné pasenie dobytko kočovným spôsobom**. Na prériách Severnej Ameriky, pampách Južnej Ameriky, v Austrálii a na Novom Zélande chovajú dobytok **na rozsiahlych farmách**. Iné stepné územia sú premenené na polia – kultúrnu step. Ľudia tam žijú prevažne na farmách a **vo vidieckych sídlach**.

1. Čo oddávna poskytovali stepi človeku?
2. Čo viete o pasení dobytko a oviec na jednotlivých kontinentoch?
3. Ktoré plodiny sa pestujú v stepných oblastiach?

Stepi v Severnej Amerike (prérie) sú dnes väčšinou premenené na kukuričné a obilné polia. Na obrázku je farma obkolesená poľami.